

Planeringsstrategi

Antagen av kommunfullmäktige 2024-02-15 § 4

Innehållsförteckning

BAKGRUND	1
SYFTE	1
PROCESS OCH ORGANISATION	2
ÖVERGRIPANDE FÖRÄNDRINGAR MED HÄNSYN TILL DOKUMENTENS AKTUALITET	3
Nya lagar och översyn av befintlig lagstiftning	3
Plan- och bygglagen	3
Barnkonventionen	3
Nytt sjätte kapitel miljöbalken	4
Översyn av strandskyddslagstiftning	4
Nationella- och regionala mål samt strategier	4
Agenda 2030	4
Sveriges miljömål	4
Statliga intressen med Länsstyrelsens underlag	6
Riksintressen enligt 3 kapitlet miljöbalken	6
Naturvård	6
Kulturmiljövård	6
Friluftslivet	7
Riksintresse för totalförsvaret	8
Natura 2000-områden	9
Miljökvalitetsnormer för vattenförekomster	9
Hälsa, säkerhet och risk för olyckor	9
Allmänna intressen	12
Skogsbruk	12
Jordbruksmark	13
Klimatpåverkan	13
Klimatanpassning	14
Naturvärden	14
Kulturmiljövärden	15
Bostadsförsörjning	15
Social hållbarhet	16
Infrastruktur och kollektivtrafik	16
GENOMGÅNG AV DOKUMENTEN	17
Översiktsplan för Ljusnarsbergs kommun 2016	17
Tematiskt tillägg för landsbygdsutveckling i Strandnära lägen (LIS-områden) 2019	18
Grönplan för Kopparbergs och Bångbro tätorter 2017	20
Riktlinjer för bostadsförsörjning Ljusnarsbergs kommun 2016–2019	20
Uppföljning	21
Användbarhet och tillämpning	21
Utveckling och inriktning	23
Sammanfattande bedömning	23
Fortsatt arbete med översiktsplaner	25
Revidering av befintliga strategier /dokument	25
Digitalisering av planprocessen och översiktsplaner	25
Framtagandet av nya strategier/ planer	26
Rutin för framtagande av planeringsstrategi	26

Bakgrund

En översiktsplan är kommunens långsiktiga verktyg som visar viljeinriktningen för hur mark- och vattenanvändningen samt bebyggelsen ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen är en av kommuners viktigaste styrdokument. De frågor som behandlas i en översiktsplan är exempelvis vilka områden som ska bebyggas och hur de ska bebyggas, vilka områden som behöver särskilt skydd och hur de ska skyddas, vilka miljörisker det finns och hur dessa ska beaktas. Till översiktsplanen kan fördjupade översiktsplaner tas fram som avser ett avgränsat geografiskt område eller tematiska tillägg som behandlar en specifik fråga till exempel vindkraft eller friluftsliv. Till översiktsplanen kan även olika strategier och inriktningsdokument tas fram exempelvis dagvattenstrategi eller bostadsförsörjningsprogram.

Syfte

Den 1: a april 2020 ändrades 3 kap i plan- och bygglagen. Syftet med ändringen är att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. I detta blir planeringsstrategin det centrala nya verktyget.

Planeringsstrategin ska antas senast 24 månader efter ordinarie val. Antar kommunen inte en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan senast 11 september 2024 anses planerna vara inaktuella. Detta innebär bland annat att standardförfarande, samordnat förfarande och förenklat förfarande inte kan tillämpas vid framtagandet av detaljplaner.

En aktuell översiktsplan med tillhörande fördjupningar och tematiska tillägg är viktigt för att det ska ge stöd för efterföljande planering och beslut. Planerna måste vara aktuella för att fungera som vägledning, vid såväl kommunens egna beslut om bland annat detaljplaner och bygglov, som andra myndigheters beslut om exempelvis tillstånd enligt miljöbalken. Det är också viktigt att planerna är aktuella så att företrädare för regional och statlig planering ska kunna väga in kommunens ställningstaganden, till exempel vid planering av ny infrastruktur som vägar, elledningar på stam- eller regionnätet samt vindkraft.

Process och organisation

Samhällsbyggnadsförvaltningen, tidigare samhällsbyggnadsförvaltningen Bergslagen, är en myndighetsnämnd som bland annat arbetar inom områdena bygg och miljö. Förvaltningen bildades år 2004 och är en gemensam förvaltningsorganisation för de fyra kommunerna i norra länsdelen, Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora. Denna planeringsstrategi har framarbetats genom denna förvaltningsorganisation i nära samarbete med Ljusnarsbergs kommun.

Arbetet med framtagande av planeringsstrategi för Ljusnarsberg påbörjades år 2023. Aktualiseringsarbetet har omfattat dokumenten som utpekats i denna planeringsstrategi. Dokumenten har därmed granskats av samhällsplanerare på samhällsbyggnadsförvaltningen. Nedan presenteras vilka dokument som omfattas av översiktsplanen och tillhör denna planeringsstrategi.

Översiktsplan 2016		
Tillhörande program/ strategier	Tematiska tillägg	Geografiska fördjupningar
<ul style="list-style-type: none">Riktlinjer för bostadsförsörjning Ljusnarsbergs kommun 2016–2019	<ul style="list-style-type: none">Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (2019)Grönplan för Kopparberg och Bångbro (2017)	<ul style="list-style-type: none">Inga tillhörande geografiska fördjupningar

Övergripande förändringar med hänsyn till dokumentens aktualitet

Nedan följer en redovisning av lagar samt nationella och regionala mål som har tillkommit sedan omnämnda översiktsplaner, tematiska tillägg och styrdokument antagits.

Översiktsplaner som antogs före 2004 kommer enligt lagändring i PBL år 2020 att upphöra gälla den 1: a januari 2026.

Nya lagar och översyn av befintlig lagstiftning

Sedan den kommunövergripande översiktsplanen antogs för Ljusnarsbergs kommun har det ägt rum en rad förändringar i relevant lagstiftning som har bäring på planering. Nedan följer en redovisning av förändringar i lagstiftning med relevans för fortsatt arbete med översiktsplanering.

Bostadsförsörjningslagen

Bostadsförsörjningslagen har ändrats och lagändringen började gälla den 1 oktober 2022. Syftet med lagändringen är att förbättra förutsättningarna för kommunernas planering av bostadsförsörjningen såväl för regeringens uppföljning av riksdagens mål för bostadsmarknaden.

Plan- och bygglagen

1 juli 2017 reviderades vissa riktvärden för buller i förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, SFS 2017:359. Ändringen innebar en höjning av riktvärdena för buller vid en bostadsbyggnads fasad från spår- och vägtrafik.

I april 2020 ändrades 3 kap. PBL. Det har bland annat förtydligats att översiktsplanen ska omfatta hela kommunens yta och att grunddragen i användningen av mark och vatten ska framgå av en karta. Det infördes även nya bestämmelser om när hela eller delar av översiktsplanen ska anses vara aktuell.

Barnkonventionen

FN:s barnkonvention blev svensk lag 1: a januari 2020. En av barnkonventionens grundprinciper är att i alla åtgärder som rör barn i första hand ska beakta vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3). En annan grundprincip är att barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som rör dem (artikel 12). Barnperspektivet blir utifrån detta en viktig del och ska integreras i översiktsplaneringen.

Nytt sjätte kapitel miljöbalken

I januari 2018 började ett nytt sjätte kapitel i miljöbalken att gälla. Den främsta avsikten har varit att förtydliga lagstiftningen och ge den en mer lättillgänglig struktur som följer stegen i miljöbedömningsprocessen. Den samlade bedömningen är att den miljökonsekvensbeskrivning som gjordes i de gällande planerna uppfyller miljöbalkens syfte även enligt nuvarande 6 kap miljöbalken, även om lagrumshänvisningar och begrepp är inaktuella. Vid en eventuell aktualisering av översiktsplanen kan miljöbedömningen med fördel breddas till en bredare hållbarhetsbedömning.

Översyn av strandskyddslagstiftning

En översyn av strandskyddslagstiftningen har genomförts och uppdraget redovisades i december 2020 (SOU 2020:78). I den statliga utredningen lyfts att LIS- bestämmelserna inte har fått avsedd effekt. Detta i och med få beviljade dispenser inom LIS-områdena i relation till den tids- och resurskrävande process som framtagandet av en LIS-plan är. Den statliga utredningen föreslår bland annat att kommuner antingen bör kunna ansöka hos Länsstyrelsen om att strandskyddet upphävs i landsbygdsområden, eller redovisa landsbygdsområden i översiktsplan där det ska vara enklare att få dispens. I nuläget är det osäkert om det kommer ske en förändring i strandskyddslagstiftningen.

Nationella- och regionala mål samt strategier

Nationella- och regionala mål, planer och program har utvecklats sedan Ljusnarsbergs kommun antog sin översiktsplan med fördjupningar och tematiska tillägg. Utöver de strategier, mål och program som listas nedan har Örebro län tagit fram en strategi för strategi för jämställdhet 2021–2024, -regional brottsförebyggande och trygghetsfrämjande strategi Örebro län 2020–2025, Örebro läns energi- och klimatprogram 2021–2025 samt Vindkraft i Örebro län. Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Vilka mål som är relevanta att beakta måste bedömas med utgångspunkt i visionen och de utmaningar och mål som kommunen formulerat lokalt. Både på nationell och internationell nivå finns övergripande mål och strategier för ett hållbart samhällsbyggande.

Agenda 2030

Agenda 2030 antogs 2015 av FN:s medlemsländer och började gälla 1 januari 2016, som en fortsättning och påbyggnad av de ej uppnådda millenniemålen. Agenda 2030 ämnar till att balansera en ekonomisk, ekologisk och social hållbar utveckling med 17 globala mål inom flera olika områden till år 2030. I regeringens proposition 2019/12:188 framgår Sveriges inriktning för arbetet med att genomföra Agenda 2030. Örebro län tog fram en nulägesanalys.

Sveriges miljömål

Sveriges miljömål har utvecklats med nya preciseringar och etappmålen har även de genomgått en del förändringar vad gäller klimat (2017), hållbar stadsutveckling och luftföroreningar (2018) samt dagvatten (2021). Översiktsplanen är ett verktyg för att forma kommunens långsiktiga utveckling på ett hållbart sätt. Översiktsplanen är därför även ett viktigt styrmedel för att bidra till de nationella miljömålen.

Folkhälsa

Riksdagen beslutade i juni 2018 om ett omformulerat övergripande folkhälsomål och en reviderad målstruktur för folkhälsopolitiken. Syftet med förändringen var att skapa en mer långsiktig och förebyggande struktur för en mer jämlik hälsa för hela befolkningen och som underlättar folkhälsoarbetet på samtliga samhällsnivåer. I nuläget finns inte en regional folkhälsostrategi för Örebro.

Regional handlingsplan för klimatanpassning i Örebro län

Den regionala handlingsplanen för klimatanpassning togs fram utifrån ett uppdrag i 2013 års regleringsbrev till Länsstyrelserna och redovisades till miljödepartementet 2014. Planen skickades därefter på en remissrunda till länets kommuner och publicerades i reviderad form under 2016. Planens syfte är att vara ett vägledande dokument främst för kommunernas arbete med klimatanpassning. Utgångspunkten är en bedömning av sårbarhet och behov av klimatanpassning i länet och planen innehåller även mål och åtgärder för arbetet.

Regional cykelplan

År 2022 fastställdes Region Örebro läns sin andra regionala cykelstrategi med syfte att lägga fast en strategi och prioriteringsgrund för utbyggnad av cykelinfrastruktur, med mål om att öka andelen cykling i Örebro län. Den regionala cykelplanen ska vara vägledande och utgöra underlag för den regionala infrastrukturplaneringen och den ligger till grund för prioriteringar av medel i länsplan för regional transportinfrastruktur för Örebro län. Behovet av cykelväg utreds i åtgärdsvalsstudier från bristlistan i länsplan 2022–2033. Riksväg 63 inom Kopparberg tätort utpekas i denna lista.

Regional handlingsplan för Grön infrastruktur

Handlingsplan för Grön infrastruktur i Örebro län publicerades 2019. I planen redovisas samlad och delvis ny kunskap om olika naturmiljöer i länet och hur naturvärden kopplade till miljöerna är fördelade i landskapet. Handlingsplanen redovisar även Länsstyrelsens sammanfattande bedömning av behoven och förutsättningarna för ökad grön infrastruktur i länet samt insatsområden med föreslagna åtgärder. Ett av insatsområdena är God bebyggd miljö – Tätortsnära natur. Åtgärder som beskrivs innefattar exempelvis ökad användning av ekosystemtjänster inom samhällsplaneringen. Ljusnarsbergs kommun har en antagen Grönplan för Kopparberg och Bångbro tätorter.

Ny statusklassning av recipienter och nytt åtgärdsprogram

Den statusklassificering som presenteras för berörda recipienter i översiktsplan och dagvattenstrategi har uppdaterats sedan dokumentens tillkomst. Vissa av recipienterna har nu en annan statusklassning, relevant data finns tillgänglig via databasen VISS.

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ger information om vilka åtgärder som myndigheter och kommuner behöver genomföra för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Samråd om nytt åtgärdsprogram pågick mellan 1 november 2020 till 30 april 2021.

Statliga intressen med Länsstyrelsens underlag

Länsstyrelsens har levererat underlag till kommuner som ligger till grund för planeringsstrategin. Följande avsnitt beskriver delen i underlaget som avser de statliga anspråken och riksintressena. Efter kommunens översiktsplan antogs har flera riksintresseanspråk tillkommit eller ändrats

Riksintressen enligt 3 kapitlet miljöbalken

Inom Ljusnarsbergs kommun finns följande områden av riksintressen utpekade enligt 3 kap. miljöbalken: naturvård (Gillershöjden, Nittenmossen, Nittälvsdalen, Rällsälven), kulturmiljövård (Centrala Kopparberg, Finnfall), friluftsliv (Kindlaområdet, Svartälven-Nittälven), kommunikation (Bergslagsbanan) och totalförsvaret (ej öppet redovisade).

Regeringen gav 2020 flera myndigheter (Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbete, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket) i uppdrag att se över riksintresseområden. Översynen ska leda till att områden av riksintresse minskar till antal och area. Översynen har slutredovisats hösten 2021. Det är ovisst hur arbetet kring riksintressen kommer utvecklas och vilken påverkan det får för Ljusnarsbergs kommun.

Naturvård

Inga förändringar av riksintresset för naturvård har skett sedan översiktsplanen antogs 2016. För att skydda riksintressena mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljöerna ska ny bebyggelse undvikas inom områdena och inga åtgärder få vidtas inom områdena som kan påverka natur- eller kulturvärdena negativt.

Kulturmiljövård

Inga förändringar av riksintresseanspråken för kulturmiljö har skett sedan översiktsplanen antogs 2016. Generellt för både riksintressen har Ljusnarsbergs kommun tagit ställning att vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i närheten av riksintressena ska kulturvärdena värnas.

Bedömning

Större delen av riksintresset centrala Kopparberg är detaljplanlagt. För att säkerställa områdets kulturvärden bör samtliga detaljplaner gås igenom samt behovet av skydds- och varsamhetsbestämmelser samt rivningsförbud ses över. Även för de resterande delarna av riksintresset bör detaljplan eller områdesbestämmelser upprättas.

Friluftslivet

Riksintressen som tillkommit är Kindlaområdet med beslutsdatum 2017-01-19 samt Svartälven-Nittälven 2017-01-19.

Bedömning

Båda tematiska tillägg till översiktsplanen ämnar skapa bättre förutsättningar för friluftslivet i Ljusnarsbergs kommun. Utvecklingen av verksamheter för friluftsliv och turism samt att tillgängliggöra tätortsnära natur för det rörliga friluftslivet är prioriterat.

Riksintresse för energiproduktion och energidistribution

Sedan kommunens översiktsplan antogs 2016 har Naturvårdsverket och Energimyndigheten fått i uppdrag att ta fram en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad. Strategin presenterades 2021.

Bedömning

Den nationella strategin och tillkommande planeringsunderlag har inte medfört att Ljusnarsbergs kommun prioriterar att ta fram en ny vindkraftsplan. Den bedömningen är gjord då det inte finns ett utpekade område utpekade som riksintresse för vindbruk.

Vindkraft

Länsstyrelsen tog 2019 fram en vägledning kring etablering av vindkraft i Örebro län. Denna vägledning vänder sig i första hand till länets kommuner som stöd för planering och prövning. Det är en uppdatering av tidigare vägledning med samma titel och med publikationsnummer. Vidare har Länsstyrelsen tagit fram en regional landskapsanalys över Örebro län med fokus på landskapets tålighet för vindkraft, *Vindkraft i Örebro län – landskapsanalys och känslighetsbedömning*.

Bedömning

I Ljusnarsbergs kommun finns inget område utpekade som riksintresse för vindbruk och under denna mandatperiod är det inte aktuellt att arbeta fram ett tematiskt tillägg för vindkraft. Däremot saknar Ljusnarsbergs kommun ställningstaganden kopplat till vindkraft och framtagandet av en vindkraftsplan kan komma att prioriteras kommande mandatperioder.

Riksintresse för kommunikationer

Trafikverkets senaste uppdatering av riksintresseanspråk för kommunikation gjordes i maj 2018. Riksintresseanspråket för kommunikationer för Örebro och Borlänge flygplatser omfattas av en MSA-yta som påverkar en del av södra Ljusnarsbergs kommun genom höjdbegränsning. Kring Örebro flygplats finns även ett influensområde för flyghinder. Bergslagsbanan tillkom som ett riksintresse för kommunikation år 2018. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att väg- och järnvägsdata inte uppdateras regelbundet i kartmaterialet som presenteras på Trafikverkets webbplats.

Bedömning

Kontakt med Trafikverkets regionala samhällsplanerare kan behövas för att säkerställa vilka geografiska områden som berörs.

Riksintresse för totalförsvaret

Försvarsmakten har tagit fram en riksintressebeskrivning och gjort en översyn av riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del under 2019. Hela landet anges som påverkansområde för höga objekt och samtliga ärenden som rör höga objekt, högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse alternativt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, ska remitteras till Försvarsmakten. Samtliga översiktsplaner, även fördjupningar och tillägg, ska remitteras till Försvarsmakten. Totalförsvarets riksintressen har alltid företräde.

Bedömning

Ljusnarsbergs kommun berörs av ett "övrigt påverkansområde". Alla plan- och byggärenden som ligger inom Försvarsmaktens påverkansområde "övrigt påverkansområde" och ska remitteras till Försvarsmakten oavsett byggnadshöjd. Det är av stor vikt att riksintresset med tillhörande påverkansområden tydligt redovisas i kommunens översiktsplaner.

Riksintressen för totalförsvarets militära delar

Den 26 januari 2022 fattade Försvarsmakten beslut om förnyad redovisning av riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del. Beslutet omfattar bland annat ett utökat påverkansområde för buller och annan risk vid Villingsbergs skjutfält och ny värdebeskrivning.

Bedömning

Ljusnarsbergs kommun berörs ej av det utvidgade påverkansområdet.

Riksintressen för totalförsvarets civila delar

Enligt regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Planeringsarbete ska utgå från att förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid också ska ge en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar kontinuerligt med att identifiera mark eller vattenområden som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila delar.

Bedömning

I dagsläget finns inte något utpekade område som berör Ljusnarsbergs kommun.

Riksintressen enligt 4:e kapitlet miljöbalken

I detta avsnitt presenteras de utpekade riksintressena enligt 4:e kap. MB. Inom kommunen finns följande områden av riksintressen utpekade enligt 4 kap. miljöbalken: Natura 2000 (Brattforsen, Nittenmossen-östra, Nittälvsbrännan, Römyren, Salboknös, Södra Sandsjöåsen, Uttertjärnsberget, Övre Nittälvsdalen).

Natura 2000-områden

Inga förändringar av Natura 2000-områden har skett sedan översiktsplanen antogs 2016. Riksintressen som gäller är Brattforsen, Nittenmossen-östra, Nittälvsbrännan, Römyren, Salboknös, Södra Sandsjöåsen, Uttertjärnsberget och övre Nittälvsdalen.

Miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster

Den 1 januari 2019 trädde vissa ändringar i miljöbalken i kraft vad gäller miljö kvalitetsnormer för vatten. Den 16 december 2016 antog även Vattenmyndigheten sitt åtgärdsprogram för åren 2016–2021 där kommunernas roll att tillgodose miljö kvalitetsnormer för vatten i fysisk planering ytterligare stärktes genom införandet av åtgärd 6 som anger att kommunen ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Detta kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet.

Den 22 december 2021 beslutades det om nya föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster dvs miljö kvalitetsnormer i Sveriges vattendistrikt. Detta kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Målet var att normen god status skulle ha uppnåtts till år 2015 och att statusen inte får försämrats. För vissa vattenförekomster har tidpunkten för statusen skjutits fram till år 2021 eller 2027. Sjöar och vattendrag i kommunen uppnår i dag överlag god till måttlig ekologisk status, men några enstaka vattendrag och en sjö, Stora Avlängen, uppnår i dagsläget otillfredsställande ekologisk status. Ljusnarsbergs kommun ligger inom Norra Östersjöns vattendistrikt.

Hälsa, säkerhet och risk för olyckor

För regionen finns en antagen folkhälsoplan med tillhörande folkhälsopolitiska mål. Visionen för planen är att en god och jämlik hälsa främst i Örebro län genom långsiktig samverkan mellan olika parter. Ljusnarsbergs kommun har inte ett kommunalt folkhälsopolitiskt program. Enligt 2 kap. 5 § PBL ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till, bland annat, människors hälsa och säkerhet och risken för olyckor, översvämning och erosion. I 3 kap. 5 § PBL anges sedan augusti 2018 att kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade ska framgå av översiktsplanen, samt hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Regional risk- och sårbarhetsanalys

Länsstyrelsen sammanställer vartannat år en regional risk- och sårbarhetsanalys (RSA) som ska ge en riskbild för hela samhället med syfte att utgöra en grund för det förebyggande krisberedskapsarbetet i länet. Risk- och sårbarhetsanalysen är även ett viktigt underlag för samhällsplaneringen då den ger en bild av vilka risker, hot och sårbarheter som finns i Örebro län.

2019 års regionala risk- och sårbarhetsanalys ger en bild av vilka risker och hot som kan inträffa i Örebro län och vilken förmåga vi har att motstå och hantera kriser och samhällsstörningar. Analysen inkluderar hot och risker som kan få allvarliga konsekvenser och som handlar om naturhot, andra olyckor, kritisk infrastruktur och försörjningssystem, informationssäkerhet, antagonistiska hot och social oro samt sjukdomar.

Bedömning

Ljusnarsbergs kommun har tagit fram en risk- och sårbarhetsanalys 2015. Kommunen ska sammanställa och rapportera resultatet av analysen till länsstyrelsen senast den 31 oktober under det första kalenderåret efter ordinarie val till kommunalfullmäktige. Nästa rapportering sker 2023.

Översvämning

Boverket har tagit fram en sammanfattande vägledning om tillämpning av plan- och bygglagen med hänsyn till människors hälsa, säkerhet, och risken för olyckor, översvämning och erosion. Vägledningen anger andra säkerhetsnivåer för bebyggelse än de som finns i översiktsplanens ställningstaganden. Ställningstagandena är därmed inte längre aktuella och skulle behöva uppdateras för att stämma bättre överens med Boverkets och Länsstyrelsens utgångspunkter för tillsyn av kommunens samhällsplanering.

Bedömning

I Länsstyrelsens KlimatGIS finns nya eller uppdaterade översvämningsskarteringar för Arbogaån som berör Ljusnarsbergs kommun.

Buller

1 juli 2017 reviderades vissa riktvärden i förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, SFS 2017:359. De nya riktvärdena ska tillämpas retroaktivt på mål och ärenden som påbörjats från och med 2 januari 2015.

I april 2020 publicerade Boverket en reviderad vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostadsbyggnader. Vägledningen ansluter till de nya allmänna råden om industri- och annat verksamhetsbuller som utgavs 2020.

Bedömning
I gällande översiktsplan för Ljusnarsbergs kommun saknas resonemang och ställningstaganden gällande industribuller och gällande riktvärden.

Förorenade områden

Det finns 223 inventerade eller identifierade objekt i Ljusnarsbergs kommun, varav 37 är placerade i riskklass 1 eller 2.

Bedömning
Ljusnarsbergs kommun sanerar och hanterar identifierade objekt i samband med planeringsprocesser. Tätortsnära områden prioriteras som en del i att omvandla framför allt Kopparbergs tätort och verka för en attraktiv centralort.

Beredskap – samhällsviktig verksamhet samt totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen

I oktober 2020 tog MSB tillsammans med andra aktörer fram en förenklad och tydligare definition av samhällsviktig verksamhet. MSB har även tagit fram en vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet för bland annat kommuner (2019). Identifiering av samhällsviktig verksamhet kan användas som underlag för arbete med säkerhetsfrågor avseende fysisk planering. MSB har under 2021 även tagit fram en vägledning för att beakta totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen.

Vägledningen beskriver bland annat hur totalförsvarets behov kan kopplas till den fysiska planeringen samt vilka olika typer av intressen som kan vara viktiga att beakta ur totalförvarssynpunkt.

Dricksvattenförsörjning

Efter regeringens SOU 2016:32, En trygg dricksvattenförsörjning, har regeringen satsat på att höja skyddet för dricksvatten bland annat genom att ge länsstyrelserna utökade medel för att fastställa nya vattenskyddsområden samt revidera vattenskyddsområden. En förutsättning för länsstyrelsernas arbete med fastställande är att kommunerna arbetar med att ta fram underlag för både nya vattenskyddsområden och för sådana som är i behov av revidering.

Bedömning

Örebro länsstyrelse har tagit fram en regional plan för länets vattenförsörjning. Planen ska ge en gemensam riktning för länets aktörer och fungera som underlag för kommunal och regional planering med målet att skapa förutsättningar för dricksvatten av god kvalitet även i framtiden.

Mellankommunal samordning

Enligt 2 kap. 3 § PBL ska hänsyn tas till mellankommunala och regionala förhållanden vid planläggning. Det innebär att kommunen inte bara ska ta hänsyn till förhållandena i angränsande kommuner utan också till behovet av samverkan och samarbete i ett bredare regionalt perspektiv. Det är kommunens ansvar att bedöma vilka intressen som berörs i översiktsplaneringen samt detaljplaneringen och göra en avvägning.

Allmänna intressen

Kommunen ska i sin översiktsplan redovisa för och precisera hur kommunen i sin planering tar hänsyn till de allmänna intressena. Kommunen ska inte bara redovisa förekomster och påverkan utan också hur kommunen genom bedömningar och avvägningar säkerställer att hänsyn tas till de intressena. De allmänna intressena har olika vikt beroende på lokala förutsättningar i olika kommuner och ska preciseras så att en avvägning mellan dem underlättas i efterföljande planering. De allmänna intressena anges i 2 kap PBL. På Boverkets webbplats PBL kunskapsbanken finns de allmänna intressena mer utförligt beskrivna tillsammans med exempel på hantering i översiktsplaneringen.

Skogsbruk

Skogsbruk är av nationell betydelse. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

År 2018 beslutades om ett nationellt skogsprogram med visionen att ”Skogen, det gröna guldets, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”. Länsstyrelsen har i samarbete med Region Örebro län och Skogsstyrelsen tagit fram ett skogsprogram för Örebro län som antogs 2021. Fortsatt arbete sker med att ta fram en tillhörande handlingsplan.

Bedömning

Ljusnarsbergs kommun har ett antal aktörer aktiva inom skogsbruket och vill främja ett aktivt skogsbruk då detta ses som en viktig näringsgren i kommunen.

Jordbruksmark

Jordbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får, enligt 3 kap. 4 § MB, endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Den 28 april 2022 beslutade regionfullmäktige i Region Örebro län att fastställa den reviderade regionala utvecklingsstrategin (RUS), *En attraktiv och pulserande region för alla*. I RUS är ett effektmål för 2030 att öka produktionen inom areella näringar. En indikator för detta är att den totala arealen jordbruksmark i Örebro län ska bevaras.

Vikten av att bevara jordbruksmark har aktualiserats alltmer sedan Ljusnarsbergs kommuns översiktsplan antogs. Bland annat gör nya kunskaper om klimatförändringarnas effekter att frågan behöver ses i ett vidare perspektiv, som exempelvis utifrån Sveriges långsiktiga livsmedelsförsörjning. Jordbruksmarkens betydelse har bäring på den svenska livsmedelsstrategin som antogs 2017. Strategin omfattar hela livsmedelskedjan, och gäller fram till år 2030. Det övergripande målet med strategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala produktionen av livsmedel ökar, samtidigt som vi når relevanta miljömål. För att bidra till målen i den nationella strategin har Länsstyrelsen i Örebro län och Region Örebro län tagit fram en regional handlingsplan för livsmedelskedjan i Örebro län. I länets regionala handlingsplan för klimatanpassning samt handlingsplan för livsmedel lyfts konflikten mellan bebyggelse av jordbruksmark och jordbruksverksamhets betydelse för livsmedelsproduktionen.

Bedömning

I Ljusnarsbergs kommun tas i dagsläget inte jordbruksmark i anspråk för bebyggelseutveckling i någon större bemärkelse. Det är planering och omvandling av befintlig bebyggelse som prioriteras denna mandatperiod. Ungefär en procent av kommunens landareal utgörs av åkermark det görs ingen bedömning av vad som kan anses vara brukningsvärd jord. I samband med framtagandet av en ny översiktsplan kan Ljusnarsbergs kommun ta hjälp av Länsstyrelsen kartering av brukningsvärd jordbruksmark i Örebro län, vilken finns tillgänglig som ett kartskikt i Länsstyrelsens webbGIS

Klimatpåverkan

Sedan 1 augusti 2018 ska kommunens översiktsplan innehålla kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som är klimatrelaterade och hur sådana risker kan minska eller upphöra (PBL kap 3 § 5). Boverket har 2020 tagit fram en vägledning (PBL Kunskapsbanken) som syftar till att ge kommunerna stöd i arbetet.

Klimatanpassning

I nuvarande översiktsplan saknas det ställningstaganden kopplat till klimatförändringar och klimatanpassningar. I kommande planeringsstrategi bör kommunen, med hänsyn till lagförändringen om klimatrelaterade risker och med hänsyn till nya planeringsunderlag och vägledningar, ta ställning till kommunens fortsatta arbete med klimatanpassning inom ramen för översiktsplaneringen.

Bedömning

Det behöver tillhandahållas mer analyser och planeringsunderlag från länsstyrelser för att fortsatt arbete med klimatanpassning ska vara verkningsfullt i alla Sveriges kommuner. Det har lagts ett stort ansvar på Sveriges kommuner att planera och utföra åtgärder vad gäller klimatanpassning. Däremot varierar förmågan mellan kommuner att ta fram egna utredningar och analyser inom klimatanpassningsområdet. Fortsatt arbete förutsätter att väl utförda analyser och planeringsunderlag tillhandahålls till kommuner från länsstyrelsen och andra berörda myndigheter.

Naturvärden

Enligt både PBL och MB ska planläggning ske med hänsyn till naturvärden. Översiktsplanen ska ge vägledning och underlätta för kommande planläggning och beslut. Ljusnarsbergs kommun har tagit fram en grönplan för Kopparberg och Bångbro tätorter som fick laga kraft den 8 december 2016. I Ljusnarsbergs kommun finns totalt 17 naturreservat. Sedan översiktsplanen antogs så har följande naturreservat reviderats eller tillkommit:

Naturvärde	Namn	Beslutsdatum
Naturreservat	Djupdalshöjden	2017-10-19
Naturreservat	Dragtjärn	2018-11-19
Naturreservat	Nittälven	2017-10-19

Kulturmiljövärden

Enligt både PBL och MB ska planläggning ske med hänsyn till kulturmiljö. Det är viktigt att översiktsplanen ger vägledning och underlättar för kommande planläggning och beslut. Det är därför angeläget att kulturmiljöer och värden redovisas och beaktas i översiktsplaneringen då de påverkar lämplighet och genomförbarhet vid planering av olika typer av markförändringar. Dessa kulturmiljöer omfattar bland annat kulturresevat, fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturmiljöer. I Ljusnarsbergs kommun finns fyra byggnadsminnen. Sedan översiktsplanen antogs 2016 har inga byggnadsminnen reviderats eller tillkommit.

Bedömning

Inom Ljusnarsbergs kommun finns många miljöer med höga kulturmiljövärden som både utgör livsmiljöer för kommunens innevånare och attraktiva besöksmål. Det är önskvärt att arbeta med kulturmiljöprogram eller plan, där det, förutom hur kulturvärden ska tas till vara i kommunens plan- och byggprocesser, tydligt redovisar hur kulturmiljövårdens riksintressen ska tillgodoses samt hur hänsyn ska tas till bebyggelse och andra miljöer som skyddas enligt kulturmiljölagen.

Bostadsförsörjning

Det är kommunen som har det övergripande ansvaret för bostadsförsörjning, enligt lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Syftet med den kommunala planeringen för bostadsförsörjningen är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder. Enligt bostadsförsörjningslagen ska kommunen planera för bostadsförsörjningen med hjälp av riktlinjer, som ska antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod. Planeringen ska bidra till att ändamålsenliga åtgärder förbereds och genomförs. Den 28 april 2022 beslutade riksdagen om en förändring i lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, som gäller från och med den 1 oktober 2022. Förändringen innebär att den analys som ska ligga till grund för kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning ska ha en tydligare inriktning mot bostadsbristen i den egna kommunen. Kommunerna ska bland annat analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Boverket ska tillhandahålla underlag till kommunerna.

Riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska ge underlag till översiktsplaneringen. Det ska av översiktsplanen framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Från 1 april 2020 framgår detta av första punkten i PBL 3 kap. 5 §.

Bedömning

För Ljusnarsbergs kommun finns riktlinjer för bostadsförsörjningen 2016–2019, antagna år 2016. Det är viktigt att stärka riktlinjernas koppling till den övergripande strategiska planeringen och översiktsplaneringen i kommunerna för att kunna genomföra kommunens bostadspolitiska intentioner och nå kommunens bostadspolitiska mål.

Social hållbarhet

I enlighet med 2 kap. PBL ska planläggning främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper. Detta utgör ett allmänt intresse och förutsätter en planering som utgår från människan och en social hållbar utveckling och berör flertalet mål inom ramen för Agenda 2030.

Enligt 1 kap 1 § PBL ska planeringen "... främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö..."

Länsstyrelsen vill i detta sammanhang lyfta fram sociala frågor som mänskliga rättigheter, folkhälsa, jämställdhet, integration, barnperspektiv, trygghet och tillgänglighet som grunden för en god översiktsplanering.

Bedömning

Framtagandet av nya riktlinjer för bostadsförsörjning ska tydliggöra vilka åtgärder Ljusnarsbergs kommun kommer prioritera vad gäller social hållbarhet.

Infrastruktur och kollektivtrafik

Regeringen har arbetat fram en ny nationell plan. Infrastrukturpropositionen "Framtidens infrastruktur – hållbara investeringar i hela Sverige" överlämnades till riksdagen i april 2021. Beslut om ny nationell plan togs 2022.

Region Örebro län har det övergripande ansvaret för regionens infrastrukturplanering och regeringens uppdrag att upprätta en länsplan för regional transportinfrastruktur. Nuvarande länsplan visar vilka infrastruktursatsningar som ska göras i länet fram till 2029 i form av tillgängliga busshållplatser, nya cykelvägar, mittseparerade vägar och utveckling av järnvägar i vårt län. Under 2022 arbetar Region Örebro län fram en ny länsplan och uppdaterar samtidigt den regionala cykelplanen.

I remissutkastet för länsplanen nämns bland annat:

Riksväg 63, trafiksäkerhets-, tillgänglighets- och framkomlighetsåtgärder i Kopparberg tätort.

Förbifart Hjulsjö, restidsminskning och förbättrad trafiksäkerhet på riksväg 63.

Region Örebro län är även kollektivtrafikmyndighet i länet och ansvarar för strategisk planering av regionens kollektivtrafik med bussar och tåg. Det regionala trafikförsörjningsprogrammet utgör den långsiktiga strategiska planeringen för regional kollektivtrafik och innehåller bland annat mål och grundläggande principer för kollektivtrafikens framtida utveckling.

Bedömning

Ljusnarsbergs kommun ska verka för tidig dialog med Trafikverket i samband med översiktlig planering. Att kollektivtrafiken med tåg och buss fortsatt är tillgänglig och utvecklas i Ljusnarsbergs kommun är prioriterat.

Genomgång av dokumenten

Nedan presenteras en genomgång av de dokument som ingår i aktualitetsprövningen.

Översiktsplan för Ljusnarsbergs kommun 2016

Efter att översiktsplanen antagits har det tillkommit och skett förändringar i kommunens underlag och strategiska inriktning. Nedan följer en lista på förändrade inriktningar:

- Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (2019)
- Grönplan för Kopparberg och Bångbro (2017)

Översiktsplanen för Ljusnarsbergs kommun antogs 2016. Varje kommun ska, enligt 3 kap. PBL, ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Tidshorisonten för den nu aktuella översiktsplanen sträcker sig fram till år 2030.

Sedan översiktsplanen antogs har det gjorts skärpningar i miljöbalkens 5 kap. 4§. Dessa förutsättningar gör det än viktigare att kommunen redan i översiktsplanen bedömer risk för försämring av status som en följd planerad och befintlig mark- och vattenanvändning samt möjliga åtgärdsbehov och anpassningar. Det gäller särskilt områden där nödvändiga förbättringsåtgärder inte går att lösa inom det enskilda området genom en detaljplan. Översiktsplanen är samtidigt ett viktigt verktyg för att lyfta och planera för fysiska åtgärder som syftar till att förbättra statusen för vattenförekomster i syfte att följa miljö kvalitetsnormer för vatten.

Redovisning och avvägningar vad gäller riksintressen behöver revideras då förändringar och utveckling har skett inom området. I samband med framtagandet av en ny översiktsplan behöver vikten av anpassning av ny bebyggelse till kommande klimatförändringar och framtagande av en strategi för hantering av geotekniska säkerhetsfrågor behandlas. Översiktsplanen presenterar inte långsiktigt prioriterade dricksvattenförekomster som utpekats i den nya regionala dricksvattenförsörjningsplanen.

Samhällsutvecklingen inom kommunen föreslås koncentreras till två utvecklingsområden med fem kilometers radie från resecentrum i Kopparberg respektive järnvägsstationen i Ställdalen.

För att stärka samspelet mellan det regionala utvecklingsarbetet och kommunernas fysiska planering är det viktigt att framtagandet av en ny översiktsplan ger uttryck för ett strategiskt perspektiv utifrån en regional nivå. De regionala strukturbilderna är i detta sammanhang ett bra planeringsunderlag som bör inkorporeras i Ljusnarsbergs översiktliga planering.

Kulturmiljöer och värden redovisas och beaktas i översiktsplanen. Det finns däremot ett behov av mer detaljerade analys för centralorten Kopparberg då i kombination med att centrala delar av Kopparberg har mycket bevarelsevärd bebyggelse finns ett behov av förnyelse. Kulturmiljöer och värden påverkar lämplighet och genomförbarhet vid planering av olika typer av markanvändning.

Översiktsplanen redovisar övergripande kartläggningar för ras- och skred samt översvämning däremot redovisas inte hur denna problematik kan antas minska alternativt upphöra genom ställningstaganden och åtgärder. I samband med processen för framtagandet av en ny översiktsplan är det viktigt att kommunen för en tidig dialog med andra myndigheter angående klimatanpassning. I en ny översiktsplan behöver vikten av anpassning av ny bebyggelse till kommande klimatförändringar och framtagande av strategi för hantering av geotekniska säkerhetsfrågor behandlas.

Ungefär en procent av kommunens landareal utgörs av åkermark det görs ingen bedömning av vad som kan anses vara brukningsvärd jord. I samband med framtagandet av en ny översiktsplan kan Ljusnarsbergs kommun ta hjälp av Länsstyrelsen kartering av brukningsvärd jordbruksmark i Örebro län, vilken finns tillgänglig som ett kartsnitt i Länsstyrelsens webbGIS. Då en översikt för hela länet har gjorts är det inte möjligt att säkerställa att all jordbruksmark som pekats ut verkligen är brukningsvärd, utan skiktet är tänkt att fungera som en indikation och sedan får kommunen göra en bedömning i varje enskilt fall. Karteringen baseras på en sammanslagning av åkermark från lantmäteriets fastighetskarta, samt jordbruksblock och ängs- och betesmarksinventeringen från Jordbruksverket.

Översiktsplanen utgör ett gott planeringsunderlag och agerar vägvisande vad gäller gröna strukturer särskilt när man ser till att det finns ett tematiskt tillägg i form av Grönplan för Kopparberg och Bångbro tätort.

Tematiskt tillägg för landsbygdsutveckling i Strandnära lägen (LIS-områden) 2019

En LIS-plan har framarbetats sedan översiktsplanens antagande och den antogs 2019. Det som kan komma att påverka LIS-planens aktualitet är regeringens översyn av strandskyddslagstiftningen, en fördjupad beskrivning av detta finns under rubriken *Övergripande förändringar med hänsyn till dokumentens aktualitet*. Eventuella lagändringar kan komma att innebära att LIS-planen behöver revideras. Tidshorisonten för tillägget till översiktsplanen sträcker sig fram till år 2030.

Förändringar har skett i underlagsmaterialet som redovisas i planen, främst det som framställs i kartform. Detta gäller främst redovisningen av riksintressen och allmänna intressen. En utveckling inom LIS-området bör ske genom planläggning och upphävande av strandskyddet. För enstaka mindre åtgärder kan prövning ske genom lovgivning och strandskyddsdispens.

Ställningstagandena i det tematiska tillägget kan sammanfattas som följande vad gäller landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

- Detta bedöms långsiktigt kunna ge positiva sysselsättningseffekter samt på sikt även kunna bidra till att upprätthålla och stärka serviceunderlaget i kommunen.
- Syftet med LIS-området är att möjliggöra utvecklingen av befintlig verksamhet samt nya verksamheter för friluftslivet och turismen.
- Syftet med LIS-området är att möjliggöra nya bostäder. Detta bedöms långsiktigt kunna bidra till att upprätthålla och stärka serviceunderlaget i kommunen.

Det som kan komma att påverka LIS-planens aktualitet är en översyn av strandskyddslagstiftningen, en beskrivning av detta finns under rubriken *Övergripande förändringar med hänsyn till dokumentens aktualitet*. Eventuella lagändringar kan komma att innebära att LIS-planen behöver revideras.

Förändringar har skett i underlagsmaterialet som redovisas i planen, främst det som framställs i kartform. Det handlar exempelvis om redovisningen av riksintressen och allmänna intressen. För LIS-planen gäller även förändringarna i miljöbalken och planens miljökonsekvensbeskrivning, en beskrivning av detta finns under rubriken *Övergripande förändringar med hänsyn till dokumentens aktualitet*.

Ett led i att bryta befolkningsminskningen och utflyttningstrenden från Ljusnarsbergs kommun är att bejaka den befolkningsflytten vi ser från byar och landsbygd till centralorter och tätorter i Sveriges kommuner. I relation till detta är möjligheten att utveckla utpekade attraktiva strandnära lägen viktigt för efterföljande planering.

Det är viktigt för Ljusnarsbergs kommun att bejaka denna generella trend som går att utläsa utifrån SCB:s statistik. Det är mycket betydelsefullt för Ljusnarsbergs kommun att kunna tillföra tätortsnära eftertraktade tomter på marknaden för att verka möta en positiv befolkningsutveckling. En hållbar befolkningsutveckling i Ljusnarsbergs kommun innebär att både den västra och östra delen av kommunen ser utveckling på bostadsmarknaden.

Frågan om landsbygdsutveckling i strandnära lägen är en strategisk fråga utifrån ett större perspektiv då det är en möjlighet för kommunen att på sikt verka för både social- och ekonomisk hållbarhet. Att skapa nya attraktiva lägen gynnar samhället ur en ekonomisk synvinkel samt individens möjlighet till att finna en plats att bosätta sig och trivas. En ökad inflyttning till tätorterna inom kommunen innebär mer underlag för samhällsservice med närhet till kommunens centralorts och minskar därmed utmaningen med att tillgodose invånare med samhällsservice. En minskande befolkning utgör alltså en betydande utmaning för att tillhandahålla en god samhällsservice. På så vis är landsbygdsutveckling i strandnära lägen även viktigt utifrån allmänhetens perspektiv.

Kommunen kan peka ut LIS-områden i en kommunomfattande översiktsplan, en ändring av översiktsplanen för en viss del av kommunens yta eller ett tillägg till översiktsplanen. Det kan vara prioriterat att arbeta med informationskampanjer utifrån gällande LIS-plan.

Grönplan för Kopparbergs och Bångbro tätorter 2017

Ljusnarsbergs kommun har tagit fram en Grönplan för tätorterna Kopparberg och Bångbro. Det geografiska området utgör drygt två procent av kommunens yta. En Grönplan för Ljusnarsbergs kommun som helhet finns inte i dagsläget. Planområdet inrymmer idag cirka 60% av kommunens befolkning denna andel kan antas öka med tiden då det generellt i hela Sverige sker en inflyttning till tätorter från landsbygd. Grönplanen ska användas i den fysiska planeringen för tätorterna och för större projekt kopplade till grönstrukturen. Tidshorisonten för Grönplanen sträcker sig fram till år 2030.

Grönplanen har flera syften, den ska;

- Fördjupad kunskap om natur-, kultur- och rekreationsvärden i tätorterna.
- identifiera områden med värdefulla natur-, kultur- och rekreationsvärden.
- Tydliggöra hur de strategiskt kan användas, skötas och utvecklas i framtiden.
- Grönplanen ska användas i den fysiska planeringen för tätorterna och för större projekt kopplade till grönstrukturen.
- Planen ska vara vägledande för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprovning inom och i närheten av tätorterna.

Grönplanen sett till sina syften får över tid en större betydelse för kommunens utveckling med hänsyn till flyttmönster inom kommunen. Det övergripande målet med Grönplanen får även det en större betydelse. Det övergripande målet lyder som följer ”Den tätortsnära naturen ska ha god kvalitet, hög tillgänglighet och vara varierad

Riktlinjer för bostadsförsörjning Ljusnarsbergs kommun 2016–2019

Riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska ge underlag till översiktsplaneringen. Det ska av översiktsplanen framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Från 1 april 2020 framgår detta av första punkten i PBL 3 kap. 5 §. Det är viktigt att stärka riktlinjernas koppling till den övergripande strategiska planeringen och översiktsplaneringen i Ljusnarsbergs kommun för att kunna genomföra kommunens bostadspolitiska intentioner och nå kommunens bostadspolitiska mål. Nuvarande riktlinjer ger inte tillräckligt med stöd till översiktsplaneringen eller för att kunna genomföra kommunens bostadspolitiska intentioner.

Nya riktlinjer för Bostadsförsörjningen är en förutsättning för att arbeta fram en ny kommunövergripande översiktsplan. Efterfrågan på bostäder har förändrats i Ljusnarsbergs kommun sedan riktlinjerna antogs sett till det stora flyktingmottagandet som minskat sedan dess. De prognoser och analyser som ligger till grund för riktlinjerna reflekterar inte det utfall vi ser i befolkningsantalet idag.

Riktlinjerna innehåller prioriterade åtgärder för stödboende åt flyktingmottagande som var aktuellt under denna tidsperiod. Prioriterade åtgärder som omvandlingen av Krokfors är påbörjade. Sammanförandet av hela kommunens grundskoleverksamhet till Kyrkbacksskolans område är slutfört.

Det är ovisst om resterade åtgärder speglar Ljusnarsbergs kommuns bostadspolitiska intentioner. Med hänsyn till att prioriterade åtgärder inte är aktuella bedöms riktlinjerna för Bostadsförsörjning ej vara aktuella.

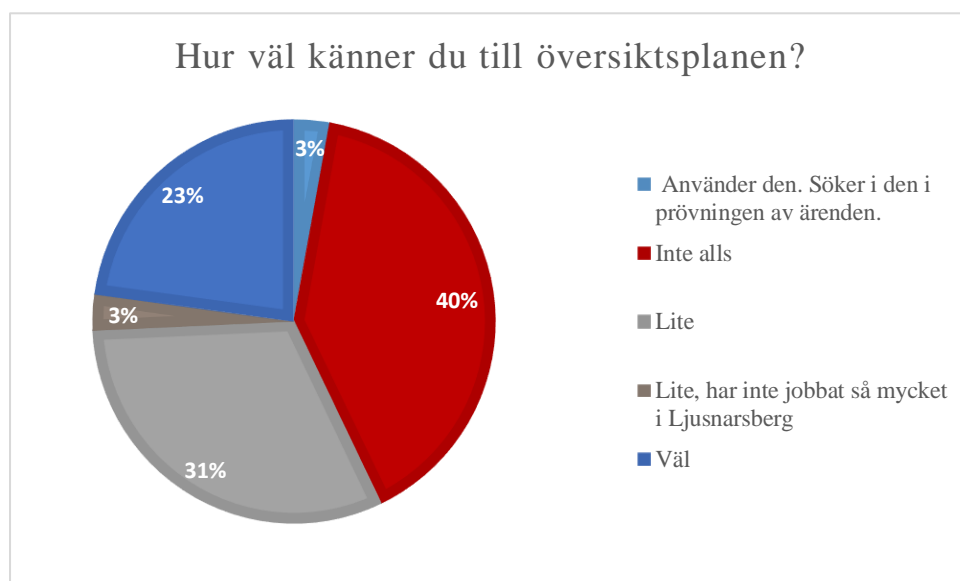
Uppföljning

I detta avsnitt görs bedömningen om översiktsplanen med tillhörande dokument kan anses vara aktuell.

Användbarhet och tillämpning

Översiktsplanen med tillhörande dokument bedöms vara aktuell och ge vägledning för den kommunala verksamheten. Användningen varierar i utsträckning beroende på typ av kommunal verksamhet och styrdokument. Efterfrågan på villatomter är liten och antalet lediga byggrätter inom planlagda områden anses i dagsläget vara tillräckligt. Planberedskapen för bostäder kan därmed anses vara mycket god däremot kan planberedskapen för verksamhetsmark inte bedömas vara lika god. Ställningstaganden är aktuella för lovgivning. Användbarheten av referenser i översiktsplanen varierar och kan vara inaktuella.

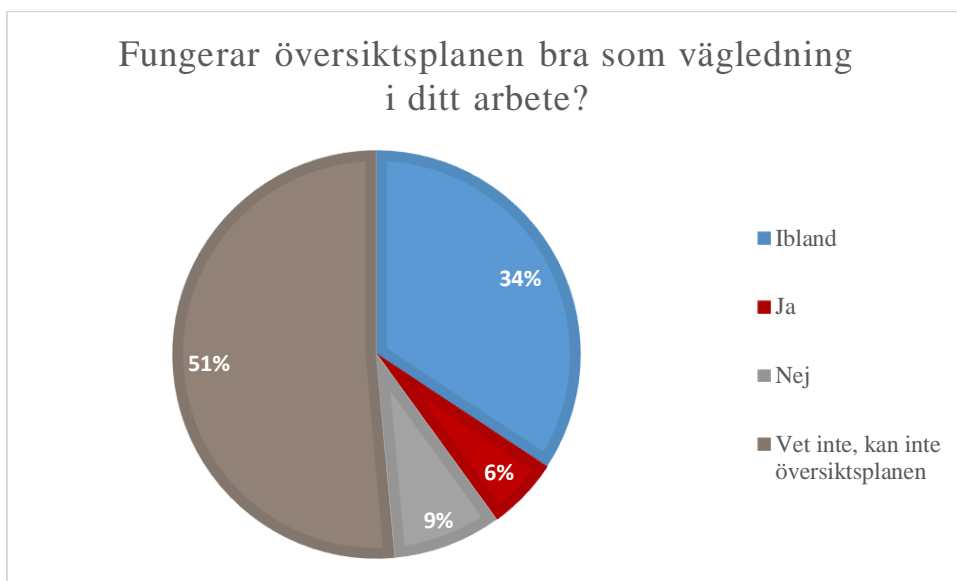
En del i den kontinuerliga översiktsplaneringen är att följa upp och utvärdera hur väl översiktsplanen fungerar som vägledning i kommunens beslutsfattande. En enkätundersökning är utförd där kommunens anställda samt Samhällsbyggnadsförvaltningen fick besvara frågor rörande översiktsplanen för Ljusnarsberg. Enkätfrågorna berör översiktsplanens användbarhet och hur planen fungerar som stöd för kommunens olika verksamheter.

Figur 1. Sammanställda svar på Fråga 3. från enkätundersökningen.

Enkätundersökningen visar att kännedomen om översiktsplanen över lag bör bli bättre, Majoriteten känner dock till översiktsplanen. Det är svårt att bedöma översiktsplanen när det inte finns tillräckligt med kännedom om översiktsplanen i sin helhet. Det är därför viktigt att framtagandet av en ny översiktsplan, tematiska tillägg eller geografiska fördjupningar förankras väl inom förvaltningarna på Ljusnarsbergs kommun med tillhörande samhällsbyggnadsförvaltning.

Det behöver läggas stor vikt på att nya framtagna översiktsplaner, tematiska tillägg eller geografiska fördjupningar ska vara lättillgängliga. Användningen av översiktsplan är menad att öka i takt med att nya översiktsplaner blir tillgängliga på digitala plattformar.

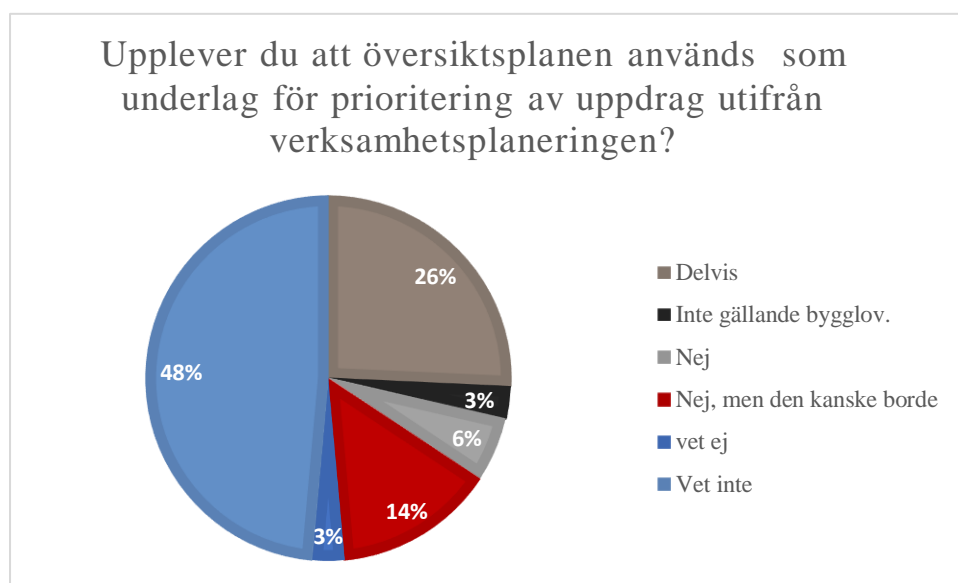

Figur 2. Sammanställda svar på Fråga 10. från enkätundersökningen.

Enkätundersökningen visar även att översiktsplanen generellt skulle kunna fungera bättre som vägledning i det dagliga arbetet. Innehållet och utformningen av översiktsplanen kommer framöver att följa en ÖP-modell framtagen av Boverket vad gäller utformning och innehåll. Denna standardisering av utformningen på översiktsplaner leder till en ökad förståelse. I likhet med kännedomen om översiktsplanen är det även centralt för användningen av översiktsplanen att det sker ett förankringsarbete.

Utveckling och inriktning

Översiktligt visar uppföljningen att fortsatt detaljplaneläggning har följt inriktningen i dokumenten och koncentrerat sig till utvecklingsområden i Kopparberg, Ställdalen och Bångbro tätort. Inom utpekade LIS-områden sker det en viss samhällsutveckling i Ljusnarsbergs kommun. Planreserven för verksamhetsmark är låg vilket medför att detta bör lyftas särskilt i fortsatt planarbete.

Figur 3. Sammanställda svar på Fråga 8. från enkätundersökningen.

I takt med att nya översiktsplaner, tematiska tillägg eller geografiska fördjupningar tillkommer som följer en ÖP-modell och finns tillgängliga på digitala plattformar bedöms översiktsplanen på sikt kunna utgöra ett bättre stöd i det dagliga arbetet.

Sammanfattande bedömning

I detta avsnitt görs en sammanfattad bedömning av vad planeringen bör prioritera framöver med hänsyn till underlaget. Ljusnarsbergs kommun har sedan översiktsplanen antogs haft som mål att vända den negativa befolkningsutveckling som är rådande. I likhet med andra översiktsplaner har denna önskade befolkningstillväxt inte kvantifierats eller specificerats mer än hur en befolkningstillväxt kan nås. Det finns ett behov utav en ny kommunövergripande översiktsplan med en längre planeringshorisont. Ny lagstiftning inom översiktsplanering och omfattning av arbetet framöver med en ny översiktsplan förutsätter att planprocesserna kan effektiviseras och förbättras.

Dokument	Antagen	Hämt sedan antagande	Aktuell?	Motivering	Behov av utredning
Översiktsplan	2016	<ul style="list-style-type: none"> Förändring av lagstiftning. Förändringar av riksintressen och allmänna intressen. Planeringsunderlag. Nya nationella samt regionala mål och strategier. 	Ja	Bedöms utgöra den vägledning och stöd som är dess funktion. Viktigt att planeringsunderlaget som tillhör hålls uppdaterat.	I förhållande Till mål och Vision är ÖP aktuell. Tidshorisonten sträcker sig till 2030 och behöver inte förlängas.
Tematiskt tillägg för landsbygdsutveckling i Strandnära lägen	2019	<ul style="list-style-type: none"> Förändringar av riksintressen och allmänna intressen. 	Ja	Bedöms utgöra den vägledning och stöd som är dess funktion. Viktigt att planeringsunderlaget som tillhör hålls uppdaterat. Kopplat till planen kan man arbeta med information.	Eventuella lagändringar kan komma att innebära att LIS-planen behöver revideras.
Grönplan för Kopparbergs och Bångbro tätort	2017	<ul style="list-style-type: none"> Förändring av lagstiftning. Förändringar av riksintressen och allmänna intressen. Nya nationella samt regionala mål och strategier 	Ja	Bedöms utgöra den vägledning och stöd som är dess funktion. Viktigt att planeringsunderlaget som tillhör hålls uppdaterat.	Det finns inte ett behov av utredning i dagsläget. Det vore däremot lämpligt att Grönplanen digitaliseras.
Riktlinjer för bostadsförsörjning Ljusnarsbergs kommun	2016	<ul style="list-style-type: none"> Förändring av lagstiftning. Nya nationella samt regionala mål och strategier. 	Nej	Bedöms inte utgöra ett fullgott stöd för fortsatt planering eller fullt ut ge uttryck för kommunens bostadspolitiska mål.	Framtagandet av nya riktlinjer för bostadsförsörjning kommer att prioriteras denna mandatperiod.

Fortsatt arbete med översiktsplaner

Den befolkningsprognos som statistikföretaget Statisticon har tagit fram pekar på en fortsatt minskningen av folkmängden i kommunen, om inga större förändringar sker i kommunen. Enligt prognosen kommer kommunen år 2031 att ha en folkmängd på ca 4300 personer. Prognosen baseras på ett negativt födelsenetto på minus 45 personer och ett positivt flyttningsnetto på 17 personer. Enligt prognosen kommer medelåldern att öka mer i kommunen än i riket och år 2030 beräknas andelen äldre (65 år och äldre) vara runt 33 procent. Fortsatt arbete med översiktsplaner måste förhålla sig till denna utveckling. I den rådande översiktsplanen finns inget identifierat behov av fortsatt planarbete.

- Prioriterat för denna mandatperiod är att ta fram nya riktlinjer för Bostadsförsörjning.

Bostadsförsörjningsplan

Ljusnarsbergs kommun finns riktlinjer för bostadsförsörjningen 2016–2019, antaget år 2016. Det finns ett behov av att se över och anta riktlinjer under varje mandatperiod. Detta för att kunna ge ett aktuellt underlag till översiktsplaneringen. Det är viktigt att stärka riktlinjernas koppling till den övergripande strategiska planeringen och översiktsplaneringen i kommunerna för att kunna genomföra kommunens bostadspolitiska intentioner och nå kommunens bostadspolitiska mål.

Arbetet med bostadsförsörjning och på sikt arbeta med en ny kommunövergripande översiktsplan är viktigt för efterföljande planering. Tidshorisonten för översiktsplanen är inte nåd, men det är ändå läge att påbörja förarbete för att ta fram en ny kommunövergripande översiktsplan då det är en resurskrävande planprocess. Framtagandet av nya riktlinjer för bostadsförsörjning är en del av detta förarbete och är därmed prioriterat denna mandatperiod. Planberedskapen kan anses vara god vilket gör att framtagandet av nya riktlinjer för Bostadsförsörjning prioriteras.

Revidering av befintliga strategier /dokument

Under denna mandatperiod finns inga planer på att revidera befintliga strategier eller dokument. Däremot behöver förändringar i strandskyddslagstiftningen bevakas. Lagändringar kan komma innebära att LIS-planen behöver omarbetas.

Digitalisering av planprocessen och översiktsplaner

I februari 2023 tog regeringen beslut om en ny bestämmelse i plan- och byggförordningen (PBF). Beslutet innebär att alla **översiktsplaner** som påbörjas efter den 31 december 2026 ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt. Kravet gäller även vid ändring av en plan som påbörjas efter detta datum. Redan beslutade planer och planer som påbörjats före 1:a januari 2027 omfattas inte av kravet. Detta är aktuellt för det fortsatta arbetet med översiktsplanering.

Framtagandet av nya strategier/ planer

Utvecklingsförslag för Kopparberg

Det pågår ett arbete med att ta fram ett utvecklingsförslag för Kopparbergs tätort. I ett utvecklingsförslag anges kommunens övergripande vision och målsättning för ett område och dess utveckling. Ett utvecklingsförslag är inte juridiskt bindande och omfattas inte av plan- och bygglagens bestämmelser om innehåll och förfarande. Ett utvecklingsförslag för Kopparberg centrum bedöms lämpligt för att kartlägga och identifiera områdets fysiska struktur och befintliga värden och kvalitéer. Förslaget är också tänkt att belysa frågor och utmaningar som är viktiga för den framtida utvecklingen och planläggningen av området.

Vattentjänstplan

Den 1 januari förändras lagen om allmänna vattentjänster. Bland annat kommer kommunerna att under 2023 bli tvungna att ta fram, samråda och besluta om en vattentjänstplan. En vattentjänstplan ska påvisa hur behovet av vattentjänster ska tillgodoses. I en vattentjänstplan framkommer vilka frågor kommunen kommer behöva lägga tyngdpunkt på vad gäller vattenplanering vilket kan utmynna i behovet av att ta fram en utbyggnadsplan, skyfallsplan, brand-och släckvattensplan och dagvattenstrategi. Arbetet med att ta fram en ny Vattentjänstplan beräknas påbörjas mot slutet av denna mandatperiod.

Territoriell strategi

Det finns möjligheter för kommuner att ta fram en territoriell strategi för ett områdes hållbara utveckling. När strategin är framtagen finns det möjlighet att ta del av finansiering inom Regionalfonden.

Rutin för framtagande av planeringsstrategi

Planeringsstrategin ska fortsatt arbetas fram efter varje ordinarie val. För varje mandatperiod en ny kommunövergripande översiktsplan framarbetas behöver inte också en ny planeringsstrategi tas fram.

Innehållet och aktiviteterna i planeringsstrategin bör sedan inarbetas vidare in i verksamhetsplanerna. Planeringsstrategin blir på så vis ett centralt verktyg för att arbeta kontinuerligt med översiktsplanering samt uppföljning och utvärdering. Budgetprocesser ska sedan samordnas med planeringsprocess för att tydliggöra prioriteringar och genomförande av översiktsplanen. På så sätt följs aktiviteter som planeringsstrategin upp årligen i anslutning till att kommunens mål- och budgetarbete sker.

Det finns i dagsläget inget systematiskt utvärderingsarbete för översiktsplanering. Enkätundersökningen som ligger till grund för denna planeringsstrategi kan genomföras för varje mandatperiod. Detta skulle vara ett sätt att utvärdera arbetet över tid.